

„Църковенъ Вѣстникъ“

нализа всѣки петъкъ той има прѣвъ годината и три приложения — по 1 книга отъ 4 печатни кола на всѣко четиримѣсечие.

Годишната цѣна на „Църковенъ вѣстникъ“, заедно съ три приложения, за България 10 лева, а за странство 13 лева

Единъ брой 15 ст.

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

— СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ —

СЪ ТРИ ПРИЛОЖЕНИЯ ВЪ ГОДИНАТА.

Абонаментътъ е годишенъ и
— всѣкога прѣдлагатъ. —

Всичко, отнасящо се до вѣстника, се напраща до администрацията на църковенъ вѣстникъ* въ г. София.

За обявления се плаща за първи пътъ по 20 ст. на редъ съ гармонидъ, за всѣко повторени по 15 ст.

Неплатени писма не се приематъ — рѣжониси за седмичното издание не се поврѣщатъ.

Съдържание.

Послѣднитѣ черковно-национални движения въ България прѣвъ лицето на Църквата и културата. — Д.

Нашитѣ празници. — Свещеникъ Ст. П. Чернооковъ. Устройство на православната духовна семинария въ Далмация. — Д. М.

Белетристика: Клавдия Квинта.

Едно законно искание. — Свещ. П. Папукчиевъ.

Църковна и обществена лѣтопись:

I. Вжтрѣшенъ отдѣлъ.

II. Външенъ отдѣлъ: Подиръ събора на французскитѣ епископи. — Д-ръ Стеф. Цанковъ.

Обявления.

Послѣднитѣ черковно-национални движения въ България прѣвъ лицето на Църквата и културата.

Πάντα ὄν ὄσα ἄν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν δι' ἀνθρώποι, ὅτι καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς — οὗτος γὰρ ἔστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

(Ματθ. VII, 12)

„Ο σπεῖρων φαῦλα: θερίσει κακὰ, πλήρην δὲ, ἔργων αὐτοῦ συντελέσει.“
(Παροιμ., XXII, 8.)

Огънятъ е благъ, когато е тихъ, и ни топли; водата и дъждътъ сжъ благоразтворни утоляватъ ни жаждата и поятъ земята; полибникътъ (тихия вѣтрецъ) е прохладителенъ и успокоителенъ на напата душа — нъ... огънятъ може да се прѣвърне въ пожаръ, водата и дъжда — въ буйни пороища, а тихия вѣтрецъ — въ бѣсенъ ураганъ, и тогава тѣ ставатъ бѣсени стихии, които прѣвъ себе унищожаватъ всичко, а слѣдъ себе оставятъ — пустиня.

Така сжъщо е и чловѣкъ, а слѣдователно и единъ народъ: благъ, кроткъ, дружелюбивъ, гостоприемненъ и милъ, нъ... наведенъ става буенъ, бѣсенъ и стрѣмителенъ. Какло обаче за стихийнитѣ явления има причини, тѣй и стрѣмителността на единъ чловѣкъ, или на единъ народъ, трѣбва да се дирятъ причини.

Стрѣмителността на единъ чловѣкъ, или изстѣпителнитѣ движения на единъ народъ по установенитѣ закони и принципи сжъ неоправдаеми — оба че, както сжъдилицето

за прѣстѣпността на единъ човѣкъ, тѣй и историята за истѣпленията на единъ народъ — търсятъ и, съ внимание изслѣдватъ: какви причини сжъ прѣдизвикали тая прѣстѣпность на човѣка, или туй изстѣпление на единъ народъ, и като намѣрятъ тия причини, прѣцѣняватъ ги, и тогава произнасятъ своята присѣда.

Нашия народъ които по характеръ и натура е благъ, кроткъ, дружелюбивъ, гостоприемненъ, дори до наивность добъръ — въ послѣдно врѣме извърши такива изстѣпления, които турнаха въ недоумѣние всички негови приятели, които го познавахъ. „Като че българския народъ е изневѣрилъ на себе си“ — пише в Таимсъ. И дѣйствително тия изстѣпления, показватъ, като че българския народъ е изневѣрилъ на своята природна благодъ, на своята кротость, на своето дружелюбие къмъ всѣкого, па и къмъ гърцитѣ и на своето вродено въ душата му гостоприемство къмъ всички, които идатъ въ земята му, които гостуватъ въ дома му. И, както се случва съ единъ човѣкъ, който попада въ такива душевни настроения, щото изневѣрява на своята природна кротость, благодъ, и добрина — това сжъщото се случи и съ нашия народъ.

Тридесетъ цѣли години, той господаръ на своята земя и къща да търпи, щото неговитѣ гости — гърцитѣ, да се подиграватъ съ неговата народность, да хулятъ неговата църква, да го оскѣрбяватъ на всѣкъдѣ — дори и да се издѣватъ надъ него и — наведенъ да кипне до такава неимовѣрна степенъ, щото да се прѣвърне въ бѣсенъ ураганъ — туй бѣше голѣмо изненадване за всички, па и за самитѣ насъ. Изненадване бѣше за насъ, не защото нѣмаше материялъ за туй възгоряване, причини за туй самозабравяние — о, материяла бѣ натрупанъ на висока купа, а причинитѣ на огромна грамада, нъ защото мислѣхме, че чашата на търпението още не бѣ прѣпълнена. И отъ туй прѣпълнување ние се боехме, та не еднократно напомняхме комуто слѣдва: отстранѣте отъ край благия огънь натрупания запалвивъ материялъ, защото силнитѣ вѣтрове,

които вѣятъ въ турскитѣ области и на които фучението дохожда и до насъ, ще раздуха огъня; оградѣте коритото на рѣката народна, защото чернитѣ облаци, които бучатъ въ вилаетитѣ надъ нашитѣ братя, ще ни докара ураганъ съ бѣсни пороища — нъ ние не бѣхме чути. Нашитѣ не ни чуха, и за да увеличатъ види се ефекта, отидоха да се черкуватъ въ грѣцкитѣ църкви, а гърцитѣ пъкъ като мислѣха народа ни, че е безъ душа, безъ сърдце, безъ чувство и безъ всѣко самосъзнание — прѣнесохъ вѣт оветѣ въ България, притеглихъ чернитѣ облаци въ къщата на българина, и . . . изстѣпленията станахъ.

Повече стѣ всички сега съжалява за станалото самия народъ, както съжалява и единъ човѣкъ послѣ извършеното отъ него буйство въ врѣме на самозабравяне; съжаляваме и ние за станалитѣ буйства и изстѣпления, защото тѣ принасятъ повече врѣда отъ колкото полза. Нъ — станалото, станало; то се не връща. Нека гледаме да се не повтори.

Тия изстѣпления бѣхъ прѣдѣдени различно отъ различни гледни точки. Нѣкои го приписваха на нашата некултурност, други — на нашата вѣковна вражда къмъ гърцитѣ, трети — по правилно схванали причинитѣ — на прѣдизвикателство.

Ние тукъ искаме да изнесемъ тия изстѣпления и движения прѣдъ лицето на Църквата и Културата, и . . . ако не можемъ отъ тѣхъ да испросимъ единъ оправдателенъ вердиктъ, то поне извинителенъ.

Господъ нашъ Исусъ Христосъ, като е знаялъ немощта на плътта човѣческа, че тя е подложена на различни попълзновения и изстѣпления, па и падения — въ своето божествено учение, като е далъ много запо вѣди на своитѣ послѣдователи за себеотричание, далъ е и тая заповѣдъ, която изложихме горѣ въ началото на грѣцки, и която на славянски гласи: „Вся убо елика вамъ аще хощете да творятъ вамъ човѣци, тако и вѣтворите имъ; сѣ бо естъ законъ и проци“.

И наистина, ако катадневния нашъ животъ, при нашата плътна немощъ, рѣдко ще може нѣкой да обикне оногова, който му е направилъ зло, или го оцетилъ въ нѣщо; който, плѣснатъ по една страница, би обърналъ и другата (за което се изисква християнско съвършенство, каквото иматъ малцина), — то всѣки може да изпълни горната Спасителева заповѣдъ, защото за нея не е нужно нито високо християнско издигание нито съвършенство, а само добро възпитание и проникновение съ духа на Христовото учение. Спасителтъ съ тая си заповѣдъ иска отъ своитѣ послѣдователи не нѣкакво висше себеотричание, а проста една християнска обичъ помежду ни: не правете другиму това, което не желаете да ви правятъ вамъ

другитѣ, Ето основно правило на закона и пророцитѣ.

Цариградската патриаршия съ своето висше и нисше духовенство и Гърцитѣ — които днеска сж наши най-немилостивитѣ и безпощадни обвинители, тая цариградска църква, която титулира себе си за вселенска и тоя грѣцки народъ, който претендира да стои на чело на човѣческата култура, усвоили ли сж тоя законъ, тая свята заповѣдъ на Спасителя, най-елементарно туй привило и на културенъ човѣкъ.

Ние изоставяме далечното минало изъ живота на цариградската църква, и взимаме най-ново врѣме. „Отъ пастирската узнавателностъ и проницателностъ на Вашето мастито святѣйшество не се укрило туй, че миналото столѣтие било ознаменувано съ пробуждението въ цѣлия свѣтъ на духа националенъ. Туй ново тогава вѣяние разрушило е не малко дрѣвни учреждения и произвело малко съществени промѣнения въ устройството и взаимнитѣ отношения на различнитѣ държави и народи“.

Това също пробуждание къмъ самостоятеленъ националенъ животъ забѣлѣзано владѣе и сега и въ народитѣ источни, отъ които много, мислило се е, отдавна сж заспали въ своето историческо битие и покорно се примирили съ своето подчинение да бждатъ владѣни отъ други нации. Цървенцитѣ и духовнитѣ вожди на пробудилитѣ се народи знаятъ какво несравнено значение за съхранение на народността и за развитие на народа има вѣрата и нейната посетелница Църквата, и поради това, като желаятъ самостоятелностъ и процвѣтяване на своята народностъ, тѣ не могатъ да не желаятъ, щото и църквата, не само да не отнася отрицателно къмъ народното дѣло, нъ дори и въ прѣдѣлитѣ на възможното и позволителното отъ нея да съдѣйствува на туй народно дѣло и 1)

Ето едно ясно начертано оцѣнение на българското народно черковно-религиозно движение, което се начна въ 1850 год.

Българския народъ, който послѣ осемъ вѣка политически животъ бѣ падналъ подъ турското робство, и послѣ шестъ вѣка отъ блѣскаво черковно-религиозна дѣятелностъ бѣ потиснатъ отъ грѣцката патриаршия и падналъ подъ духовно робство — като нация бѣ изгубенъ. И толкова бѣ изгубенъ, щото за него никой иищо не знаеше, освѣнъкато за една бивша, а сега изгубила сенация. Това даде право, както споминя Руски св. Синодъ, на гърцитѣ и на грѣцката патриаршия да мислятъ, че тоя български народъ е отдавна заспали съ своето историческо битие и покорно се примирилъ съ своето подчинение да бжде владѣенъ отъ грѣцкати нация. И туй, което

1) Отговора на Св. Руски Синодъ на Окрѣжното послание на Цариградската Църква Ц. Вѣст. бр. 6 стр. 66

бѣ станало съ българския народъ, също то бѣ станало и съ другитѣ православни не еленски народи: араби, турци (карамани), албанци, власи и сѣрби. Гръцката нация духовно бѣ завладѣла всичкитѣ тия православни народи, наложила имъ бѣ своя езикъ, своя литература, свое богослужение, и отъ Тигъръ и Ефратъ на до Карпатитѣ и отъ долината на Нилъ и отъ височинитѣ на Араратъ, па до Синьото Море — цѣлия тоя православенъ свѣтъ бѣ извѣстенъ подъ едно име — урумъ милетъ, или гръци народъ. Четиритѣ вселеиски патриаршески и апостолски прѣстола бѣхъ завладѣни отъ гръцко духовенство.

Това бѣше ли съгласно учението Христово, бѣше ли за благо на Соборната Апостолска Църква.

Не.

Съгласно учението Христово трѣбваше всѣки отъ тия не елински нации да чете и пише и да се развива културно на своя езикъ въ духа на своята история и своитѣ обичаи и да се моли Богу на свое наречие. Апостолитѣ, послѣ Съшествието на Св. Духа получили даръ да говорятъ различни езици; начнали сѣ да говорятъ и да проповѣдватъ не само на еврейски (езика на страча, дѣто се появи християнството), на римски (езика на държавата) и гръцки (езика на тогавашния културенъ свѣтъ) — нѣ още и езицитѣ на варварскитѣ (споредъ елинизма) народи: Партяни, Мидяни, Еламитяни и на всички други, които живѣехъ тогава въ Месопотамия, и Юдея въ Кападокия и при Понта, и въ Азия и Фригия въ Памфилия и Египетъ и въ странитѣ на Ливия и пр. пр. Слѣдователно Спасителтъ е съединилъ цѣлото човѣчество и народитѣ въ цѣла вселена, не чрѣзъ единството на езика, а чрѣзъ единството на вѣрата, на кръщенieto въ името на Отца и Сина, и Св. Духа и въ благодатно спасение. Щѣше ли да се наруши единството на Вселенска Църква ако всичкитѣ тия народи, за които спомѣнахме, и други много като Християни и то по учението на Св. Апостолска съборна и на Свв. Седемъ вселенски събори църква, всѣки отъ тѣхъ си имаше свое богослужение; ако всѣки отъ тѣхъ се молѣше Богу на свой роденъ езикъ и четѣше и пишеше на свое нарѣчие? Разбира се че не, защото единството, както помѣнахме и по-горѣ, се заключава въ вѣрата, въ догмитѣ а никакъ не въ гръцкия, или латински езици.

Прочее, гръцкото духовенство, което бѣ обсебило четиритѣ прарославни апостолски прѣстоли, не постъпи никакъ съгласно учението на Спасителя; гръцкото духовенство и гръцкия народъ потѣпкаха заповѣдта на Спасителя, която цитирахме по-горѣ — защото, като искахъ за себе си да се молятъ Богу на своя езикъ, да иматъ свое богослужение

и свое духовенство, да се просвѣщаватъ на своя роденъ езикъ и на свое писмо — и като считаха това свое искание като свето и съгласно съ всичкитѣ божески и човѣчески закони — същото духовенство и същитѣ гръци отричахъ туй право на другитѣ не елени православни народи, които тѣ бѣхъ успѣли чрѣзъ интриги и насилия да подчинятъ духовно подъ свое владичество. Тѣ не правяхъ на другитѣ народи туй, което искахъ за себе си да имъ правятъ другитѣ. Просвѣщение на родния си езикъ за себе искахъ, нѣ туй не давахъ на другитѣ; родно (гръцко) духовенство искахъ за себе си, нѣ такова не давахъ на другитѣ; родно богослужение искахъ за себе си, нѣ такова не позволявахъ на другитѣ.

И туй за благо на Църквата ли правѣше гръцкото духовенство; за прѣуспѣванieto на православieto и благочестieto ли?

Всички го казвахъ, и ние ще го кажемъ: „Гръцката патриаршия и гръцкото духовенство работи за благо на елинизма, за господството на елинската нация надъ другитѣ народи и за постиганиято на великата елинска мечта — „мегала идея“. Значи гръцката патриаршия и гръцкото духовенство всѣцѣло е прѣобладано отъ национални и политически стрѣмления, и на тия политически елински мечти тѣ сѣ подчинили: и благо на Църквата, и благочестивieto и православieto. Тѣ въ тоя свой филетизмъ сѣ отишли толкова далече, щото турятъ своя елинизмъ по-горѣ и отъ самото Християнство. Прѣзъ 1896 г. въ университета въ Атина станало публично ченie и чель единъ отъ архиерейтѣ слѣдната тема: „Значението на елинизма за християнството“. Богъ въ своето благо промишление устроилъ така — говорилъ прѣосвещения архиерей, щото християнството, като се появило на свѣта, намѣрило е въ тоя край на всѣкъдѣ разпространенъ елинизма. Елинизма е приелъ християнството въ себе си и по тоя начинъ е направилъ християнството всемирна религия! ако не бѣше билъ елинизма, християнството щѣше да остане проста еврейска секта“. ¹⁾ Както се вижда отъ тая тирада, гръцкото духовенство е отишло въ своето филетическо заслѣпление толкова далече, щото отрича на християнството божественото и благодатно спасително значение, а човѣческиятъ родъ, защото акое станало всемирна религия, туй се дължи, не на божествеността на самото Христово учение, а на елинизма, безъ който, то щело да остане проста еврейска секта.

И когато туй духовенство е обладано отъ такова филетическо заслѣпление, може ли да се мисли, че то ще слѣдва закона Божи въ

(1) Кореспонденция изъ Атина въ Церков. В. отъ 1896 г. бр. 48

врѣда на елинизма? И най-новитѣ събития доказватъ туй по най-нагледенъ начинъ.

Когато православнитѣ не елени народи, за които грѣцкото духовенство и гърцитѣ мислѣхъ, че отдавна сж заспали въ своето историческо битие и покорно се примирили подъ духовния гнетъ на елинизма, се пробудиха къмъ самостоятеленъ националенъ животъ и къмъ националното духовно развитие — туй грѣцко духовенство обяви на тия народи най-сурова и жестока война. Така, заслѣпена отъ тоя филетизмъ цариградската патриаршия влезна въ неприязнени отношения и днеска стои почти въ прѣкъснати сношения съ антиохийския апостолеки прѣстолъ, чийто грѣхъ се състои единствено въ туй, че духовенството и народа богодѣхновено и канонически произведе на тоя прѣстолъ патриархъ, който нѣмалъ и нѣма щастие да бжде елинъ, а принадлежи къмъ „варварското арабско“ плѣме, отъ което плѣме е и цѣлото паство на тая Църква; прѣобладана отъ сжщия филетизмъ тая патриаршия влѣзна въ неприязнени отношения и прѣкъсна всѣкакво сношение и съ благочестивия български народъ — чийто грѣхъ ще видимъ по подирѣ; отъ сжщия филетизмъ влачена, тая патриаршия влезна въ неприязнени отношения и скжса сношение и съ благочестивото влашко население въ Турция, чийто единствения грѣхъ е, че иска да чете и пише на родния си езикъ, и въ черквитѣ да се моли на свое нарѣчие. И, както е тръгнала тая патриаршия, влачена отъ елинизма, не е далечъ врѣмето, когато тя ще влѣзне въ неприязнени отношения, и сношенията ѝ ще бждатъ скжсани и съ благочестивитѣ и православни народи: албанци, карамани и други. Ще дойде день, когато цѣлото паство на тая църква по силата на Спасителевитѣ думи: „*ἄλλοτρίω δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φευξονται ἀπ’ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἔδρασι τῶν ἄλλοτρίων τὴν φωνήν*“ (1ωκν. X. 5) ще остави тая Църква, не по догматитѣ и учението на Св. Съборна и Апостолска Църква, нъ по администратията и вѣдомството ѝ. Защото тая Църква, облечена въ елинизма, като се влѣкла въ течанието на мечтитѣ елински, оставила е Христовото стадо, повѣрено ней отъ Св. Духа за спасително пасение, на разхищение на различнитѣ инославни ереси, които отъ день на день все по-вече прѣодѣляватъ на истокъ. И ще се сбждне словото Господне: „*ὁ μίσθωτός θὲ, καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὐ οὐκ ἔστι τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφήσει τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἀρπάξει αὐτὰ, καὶ σκορπίσει τὰ πρόβατα*“.

При такова едно положение, когато грѣцката патриаршия се не грижи за благочестие и православието; не тѣжи за прѣуспѣването на инославнитѣ ереси, иновѣрието и безбожието — а се грижи единствено за елинизма и неговото прѣуспѣвание, и за благо на елинизма, тя тѣпче закона и пророцитѣ —

тя сѣе безаконие. А’ пророка казва: „*Ὁ σπείρων φαῦλα, θερίσει κακὰ; πλῆθυν δὲ ἔργων αὐτοῦ συντελέσει.*“

Да, елинизма, който е обладалъ днеска грѣцката патриаршия, рано или късно ще пожене погибие, а православнитѣ не елени народи, които бѣхъ потиснати подъ духовното робство на елинизма, ще възкрѣснатъ въ своя националенъ прогресъ и ще бждатъ съединени, не чрѣзъ единството на грѣцки езикъ и грѣцкото богослужение, а чрѣзъ любовта Християнска, чрѣзъ единството на догматитѣ на Св. Православна и Съборна Църква, и тѣй съединени ще повърнатъ блѣсъкъ на тая Църква, която била вселенска и ще бжде вселенска.

Ще продължимъ.

Д.

Нашитѣ празници

(Извлѣчение отъ Руски)

Праздниците сж наредени, да си починемъ отъ работа и съ всичкото си душа да се прѣдадемъ на Бога на любовта, на истинната, на радостта; да отърсимъ отъ себе си нечиститѣ мисли и желаня, които често пѣти ни обладяватъ неволно при постоянната работа за насжщия хлѣбъ; да се освѣжимъ съ нови впечатления; да съберемъ сила и енергия за слѣдующитѣ дѣлнични дни, та да подавимъ въ себе си развивающитѣ се страсти и похоти — онова което каля въ насъ образа Божи, което може да ни хвърли въ обятията на духа противенъ на творческата зиждуща сила на доброто. Отъ тукъ е явно, колко голѣмо е значението на празниците; църквата ги е наредила съ цѣлъ за душевно спасение на Християнитѣ. Не постига ли се тѣзи цѣлъ тогава безполѣзни и даже врѣдителни ставатъ празниците.

Църквата заповѣдва не само да се оставимъ отъ всѣка тѣлесна работа въ празникъ, но и да направимъ никакъвъ грѣхъ: прѣстанваме отъ работа, трѣбва да прѣстанемъ и отъ зло. Въ празникъ длѣжни сме *до ходимъ благопристоино: не по кощунства и пиянства, не по курварство и похотливостъ, не по крамоли и зависти* (рим. 13; 13.) Като напушаме тѣлеснитѣ работи, длѣжни сме да не стоимъ празни, а да правимъ дѣла духовни. Какви сж тѣ? — Божия апостолъ ни учи това, като казва: *Плодътъ на духътъ любовъ, радостъ, миръ, дълготърпение, благость, милосърдие, вѣра, кротость, въздържание* (Галат, 5; 22). Богъ иска, наистина, иска да тържествуваме въ празникъ съ радостъ и веселие: *Да се веселишъ на празникътъ си ти, и синъ ти, и дѣщерята, и слугата ти, и слугинята ти, и левитинътъ, и чужденецътъ, и сирачето, и вдовицата които сж отъ вътрѣ вратата ти*, (Втор. 16; 14) Но за каква радостъ говори — за радостъ безгрѣшна, истинска, духовна; за радостъ и веселие, което истича отъ добри дѣла: моление, славословия, псалмопѣние, тълкувание Божието писание, четение църковни книги, духовни разговори, приглеждане сиромаси и други добри работи. Тѣзи нѣща съставляватъ истинската радостъ тѣ съставляватъ истински Богоугоденъ истински праз-

дникъ; тѣ сж онова благовонно уханье за което Богъ заповѣдалъ: *Въ праздницитѣ си направете уханье благовонно Господу* (числа 15; 3)

Като нарѣдилъ на израилтянитѣ обряда за първия и великия празникъ — пасхата, Богъ поискалъ първо да избѣгатъ отъ Египетъ: *и ще извадиши людетѣ ми синове ти израилеви изъ Египетъ* (Исх. 30; 10); послѣ да влѣзятъ въ пустинята и тамъ да празнуватъ: *Пустни людетѣ ми за да ми направятъ празникъ въ пустинята* (Исх. 5; 1). Защото заповѣдалъ да празнуватъ въ пустинята, а не въ Египетъ? Богъ незаповѣдва нищо безъ причина. А що значи бѣганието отъ Египетъ? Въ Египетъ смущение и безпокойствие, въ Египетъ служение Фараону. И така, Богъ заповѣдва да избѣгатъ отъ Египетъ и да си направятъ празника вѣнъ отъ него; за да познаешъ Християнине, че и ти, когато ще празнувашъ, трѣбва да избѣгаши отъ вѣлненieto на страститѣ си, да се отдалечиши отъ плѣтскитѣ похоти и сладострастия. Израилтянитѣ, като отишли да празнуватъ въ пустинята, най-напрѣдъ се освобождаватъ отъ робството, пиятъ вода изъ каменѣтъ, хранятъ се съ небесна мавна, обрѣзватъ си плѣтъта и послѣ празнуватъ празникѣтъ на пасхата. И ти Християнине, когато празнувашъ, притечи се въ църква; отъ пророка тя се нарича пустиня (Исаия 51, 1), защото прѣди Христовото вочеловѣчване тя била пуста т. е. лишена отъ всѣка благодать. Разкъсай веригитѣ на грѣхѣтъ си, пий, като самарянката, вода жива, текуща, т. е. възприимай учението за словото истекающе отъ каменѣтъ който е Христосъ (1 Кор. 10; 4). Обрѣжи — примахни всѣко зло свое пожелание и по такъвъ начинъ ще празнувашъ празникъ святъ, и истински, Богоугоденъ. Слѣпитѣ и окаянитѣ идолопоклонци извършвали праздницитѣ си съ грѣхове. Празникѣтъ на Венера се състоялъ въ плѣтоугодия и блудодѣянния; на Бахуса, въ пиянства; на Сатурна въ обядения, кощунства и безчиния. Нечестиви Богове, нечестиви и тѣхнитѣ праздници. Но ний, Християнитѣ, трѣбва да празнуваме *не съ ветѣхъ квасъ, нито съ квасъ за злоба и на лукавство, но съ безквасни хлѣбове на искреността и на истинната* (1 Кор. 5; 8). Святъ е нашия Богъ, свети сж неговитѣ праздници.

Но какъ празнуваме ний? — За жалость, ний празнуваме нашитѣ праздници не така, както заповѣда църквата да ги празнуваме и чувствуваме. Нѣма да збѣркаме, ако кажа, че въ дѣлнични дни заети съ работа ний по-малко съгрѣшаваме отъ колкото въ празникъ. Ний чакаме праздницитѣ, за да се прѣдадемъ не на духовни дѣла, а на дѣла беззаконни: пиянство и буйства, безчинни игри и скверно-словия, осмѣждания и други не хубави и беззаконни работи, ето съ какво се занимаваме въ празникъ. Какво нечестие, какъвъ голѣмъ грѣхъ! празникѣтъ, който е случай за добродѣтель, правимъ го поводъ за беззакония. Заблуждаваме се ний християнитѣ; не е Християнско туй празнувание съпровождаемо съ пиянство буйства и пр. Богъ мрази такива праздници и се гнуси отъ тѣхъ. Той говори чрѣзъ пророка: *Душата ми мрази праздницитѣ ви* (Псал. 1; 14); и чрѣзъ пророка Апоса говори: *Намразихъ, отвърнахъ се отъ празнуванията ви и нѣма да обоня въ тържественитѣ ви събрания* (Амос. 5; 22)

И така, нека се постараемъ да празнуваме праздницитѣ, както заповѣда църквата и да ги направимъ наистина дни на свѣтла радостъ и за себе си и за всичкитѣ наши братя, като помнимъ, че истинската радостъ е въ любовта: въ любовь къмъ Бога, въ любовь къмъ ближния, и само тѣзи любовь е силна да ни прѣдпази, да ни избави отъ онѣзи безумна радостъ, която дава минутно удовлетворение, и слѣдъ това носи подиръ себе си страдания; отъ онези кални наслаждения, които затъмняватъ главата, истощаватъ тѣлото, извърщатъ чувствата и правятъ човѣка скотоподобно животно.

Священникъ Стефанъ П. Чернооковъ.

с. Коруджи, Ново Загорско.

Устройството на православната духовна семинария въ Далмация.

Като говорихме за положението на православната Църква въ Далмация¹⁾, ние се обѣцахме, че ще се говоримъ специално върху устройството на духовното училище въ Задъръ.

Туй духовно училище основано въ Шибинико още въ 1808 г. отъ Наполеонъ I и поддържано на държавни срдства, е прѣдставлява едно старо духовно завѣдение. Прѣзъ 1908 г. то ще празнува своята сто годишнина.

Цѣльта на семинарията, както туй се спомнина и въ самия уставъ на училището — е, да приготви достойни и приготвени кандидати за православни свещеници въ Далмация. Както нѣкога, тѣй и сега, то се поддържа отъ правителството и се намира подъ вѣлмството на Задърския православенъ епископъ, а върховната власть упражнява правителството посрѣдствомъ царския и кралевски намѣстникъ въ Далмация, който има сѣдалището си въ Задъръ.

Ученицитѣ въ семинарията сж редовни и извънредни. За редовни се приематъ ония младежи, които прѣдставатъ зрѣлостно свидѣтелство за свършване пълень курсъ на класическа VIII-ма класна гимназия, а извънредни, или слушатели — младежи, които нѣматъ таково свидѣтелство; тия послѣднитѣ обаче се приематъ въ извънредни случаи, и само съ разрѣшението на намѣсника, по прѣдставлението на епископа. Тѣ сж длъжни да положатъ изпитъ, какъвто се полага за пълния курсъ на класическитѣ гимназии и само тогава получаватъ редовно свидѣтелство отъ семинарията.

Такива слушатели днеска нѣма.

За да се приеме единъ ученикъ въ духовната семинария, независимо отъ гимназиялното зрѣлостно свидѣтелство, той трѣбва да притѣжава и нѣкои други качества, между които на първо мѣсто: дълбока религиозностъ и голѣма наклонность къмъ високото свещеническо звание — качество, което ученикѣтъ бжде проявявалъ още въ гимназията, както между своитѣ другари, тѣй и въ живота; безъ туй качество въ семинарията се не приема. Както по-послѣ ще видимъ, че туй качество оставя и прѣзъ цѣлия семинаренъ курсъ едно отъ главнитѣ условия, за да може ученика да слѣдва и да свърши богословното училище (§ 50). Послѣ туй

¹⁾ Ц. В. бр. 21 отъ 26 май т. г.

качество. идатъ още: да е здравъ и да нѣма никакъвъ другъ вънкашенъ недостатъкъ и да притѣжава добъръ и здравъ гласъ (§ 16).

Курсътъ на семинарията трае четири година, или осѣмь семестра, въ течение на които, ученикътъ изучава и свършва слѣднитѣ прѣдмети: Църковно-Славѣнски езикъ (по 3 часа въ I и II курсъ; гръцки езикъ (2 ч. въ I и 4 въ II кур.); Общо въведение въ богословието (1 ч. въ I кур.); Догматическо богословие (4 ч. въ II и 2 въ III к.); Нравствено богословие (3 ч. въ III к.); Пастирско богословие (3 ч. во IV кур.); Исагогика съ егзегетика (по 2 ч. въ I, II и III курса); Литургика съ тълкувание на литургическитѣ книги (3 ч. въ III и 1 ч. въ IV к.; Църковна история и Патрология (4 ч. въ I и 5 ч. въ II к.; Църковно право (по 3 ч. въ III и IV к.; Омилитика (по 2 ч. въ III и IV к.); Катихетика (2 ч. въ IV к.), и Педагогика и Методика (4 ч. въ IV к.)

Туй което трѣбва да се забѣлѣжи въ програмата е, че семинаристѣ не слушатъ въ семинарията никакъвъ общеобразователенъ прѣдметъ — а туй е станало защото всѣки, както спомѣнахме и по-горѣ е свършилъ осмокласна гимназия, къдѣто е-прѣминалъ тия прѣдмети. Второто нѣщо за забѣлѣзване е, че ученицитѣ иматъ еженедѣлно не повече отъ 15 часа, а ежедневно по три часа по прѣдмѣтитѣ и единъ часъ за църковно пѣние и за типика. По тоя начинъ, тѣ не се отрупватъ съ много прѣдмѣти и много часове — слѣдователно не се прѣуморяватъ и иматъ врѣме не само за едно основателно запознавание и изучаване на прѣдвиденитѣ за всѣки курсъ прѣдмети, нѣ още и за самообразование — на което се обръщало и обръща много голѣмо внимание. „Всѣки ученикъ — ми каза единъ отъ В. благоговѣйнитѣ професори — трѣбва да прѣкара самостоятелно прѣзъ своята умствена воденица оная духовно-научна храна, която му се дава въ класа и да я разработи по своя самостоятеленъ възгледъ: само тогава той ще бѣде основателно и трайно усвоилъ материяла. А за туй ученицитѣ иматъ прѣмногo врѣме и богата библиотека“.

И отъ краткото ми бесѣдване съ нѣкои ученици, азъ се убѣдихъ напълно, че тая система е отлична. Отъ липсата на прѣуморявание ученицитѣ сж здрави, червени бодри, живи, жизнерадостни, а при това развити духовно и умствено и чматъ здрави и основателни познания.

Освѣнъ малкото недѣлни и ежедневни часове, ученицитѣ сж свободни отъ всѣкакво занятие, освѣнъ недѣля, но и всѣка срѣда. Трето за забѣлѣзване е, че тѣ изучаватъ педагогика съ методика. Като запитахъ за цѣльта на тая наредба, сжщия професоръ ми обясни, че ученикътъ, прѣдзначенъ за свещенослужителъ, ще бѣде повиканъ да бѣде възпитателъ на народа; а да може да бѣде такъвъ, той трѣбва прѣдварително да бѣде възпитателъ на дѣца — т. е. учителъ И само, ако се покаже достоенъ и вѣщъ учителъ и възпитателъ на дѣца, той става годенъ и за свещеникъ.

Тия думи и възгледи на досточтимия професоръ ми напомнихъ възгледитѣ на нѣкои наши просвѣтители, които лишиха нашитѣ семинаристи отъ правото да учителствуватъ. Нѣ въ Дялмацея, верѣдъ свършившитѣ духовната семинария нѣма таково явление, каквото въ насъ се забѣлѣзва много често; тамо на примѣръ нѣма

семинаристъ, свършилъ духовната семинария, който да не е станалъ, или свещеникъ, или монахъ; ако учителствува той прави туй само и само додѣто достигне изискуемата се отъ св. Канона възраст, за да постѣпи въ свещенско звание и да изучи народнитѣ недѣзи и нужди. А въ насъ, ние можемъ да наброимъ съ стотина такива момци и мже, които, макаръ и да сж получили специално богословско звание съ цѣль да служатъ единъ день на Църквата, останали съ далече отъ туй звание. Такъвъ примѣръ тамо не може да се срѣдне нито единъ.

Има още нѣщо за забѣлѣзване, и азъ тукъ ще го спомѣна. Въ програмата липсватъ такива прѣдмѣти, като: земледѣлие, практически познания по медицината и пр., за каквито въ насъ се много настоятелно говори. Отъ любопитство азъ запитахъ професоритѣ: не намиратъ ли тѣ добръ, щото ученицитѣ — бждшитѣ свещенослужители да иматъ нѣкои практическн познания по земледѣлието, по мецалината и пр. Ето какво ми се отговори: „Свещенослужителъ е земледѣлецъ, но на Христовия вертоградъ; той е и лѣкаръ, но лѣкаръ на душата и чрѣзъ нея и на тѣлото. Духовното звание въ своята пѣнота и широта обема толкова нужди духовни на народа и на християнина и налага толкова длѣжности върху свещеника, щото всѣко друго занятие той трѣбва да остави на свършено заденъ планъ. На първо мѣсто стой храмътъ Господенъ повѣренъ на свещеника: тоя Домъ трѣбва да се държи чистъ, свѣтъль и накитенъ; послѣ това, иде благолѣпието на тоя Домъ, което се състой въ ежедневнитѣ църковни правила и еженедѣлнитѣ и ежеспразнични служби и проповѣди. Черковнитѣ тайнства и трѣби прѣплетени въ длѣжността на свещеника, го викатъ всѣки день на неуморно дѣлание. Послѣ тия прѣки длѣжности идатъ други, които макаръ и да не сж прѣки, но тѣ сж свързани съ тѣхъ, щото свещеника не смѣе да ги изостави ни за минутка. Той е длѣженъ да посѣщава ежедневно домоветѣ на своитѣ насоми и да вписа на всѣкъдѣ евангелска благость: дѣто плачатъ — да утѣшава; дѣто се отчайватъ — да дава надѣжда и упование; дѣто страдатъ — да помага и олекчава страданията; дѣто сж прѣслѣдвани — да защитава; дѣто сж болни — да нагледва и утѣши — съ една дума вертоградътъ Господенъ, повѣренъ на грижатѣ и свѣстѣта на свещенослужителя е толкова обширенъ, и съ толкова разновидности духовни растения посадены, щото тѣхното само отгледвание поглѣща цѣлата работа на свещеника. Нека бѣде приготвенъ да бѣде достоенъ вертоградътъ на Христовия вертоградъ, достоенъ лѣкаръ на душата челоуѣкова — а какъ трѣбва селенина да оре, да сѣе, да жѣне, да храни буби, да рѣже лозе, да отгледва добитѣкъ и пр. пр. селски занятия — туй нека бѣде работа на друго. „Защото най-послѣ — завърши професора — протоиереи, знаете, че ако земе човѣкъ много работи до работи, нито една нѣма да върви добръ.“

Ако единъ свещеникъ оре, сѣе или иде на жѣтва — църквата му ще остане не помѣтена, не почистена, а и нуждитѣ църковни на християнитѣ ще останатъ много пѣти неудовлетворени. Ако свещеника храни свини гледа буби, прави сирение, отгледва добитѣкъ, ходи на воденица — и прочее селски занятия, той ще остави въ занемареностъ другитѣ се прѣки длѣжности.

— Не, да работи селски работи, а да научи сел-

скитѣ, какъ трѣбва да работятъ тия занятия — възра-
зихъ азъ.

— Оставѣте; нима единъ свещеникъ ще знае да
научи селенина въ полскитѣ му занятия по добръ, от-
колкото единъ специалистъ земледѣлецъ! Казахъ ви,
много работи земени, нито една ще върви добръ.

Като видѣхъ ученици, много възрастни, дойде ми
на умъ да запитамъ: защо нѣмате специално духовно
нисше училище, азъ мисля, че едно дѣте възпитавано
отъ малко още въ духа на свещеничество, ще бѣде много
по-добръ свещеникъ!⁴

— Имате грѣшка — ми каза другъ професоръ
архимандритъ. Всѣки човѣкъ е роденъ за нѣщо; той
той има вродени наклоности. Нѣ тия наклоности се раз-
виватъ напълно, тѣ изпъкватъ въ всичката си сила ед-
вамъ въ 18—20 годишна възраст. Никога нетрѣбва
да се култивира изкуствено една наклоностъ, защото
всѣкога тя се изражда. Свещеническото звание е едно
иго — много леко за призвания свещеникъ, нѣ много
тежко за непризвания. Ако вземете едно дѣте, което още
не е проявило своята наклоностъ и го възпитавате и
приготвяте още отъ малкъ за едно звание: свещеникъ,
офицеръ и пр. — вие развивате изкуствено неговата
наклоностъ. Когато порастне, то вече вижда, че е по-
паднало въ много непригоденъ за неговата наклоностъ
пѣтъ — и, или захвърля туй звание, или, като непри-
готвенъ за друго звание, за друго занятие, той слѣдва
званието, нѣ безъ воля, безъ сърдце, безъ прѣданостъ
— такъвъ привася всѣкога на званието много по го-
лѣма врѣда, отъ колкото полза.

Сега, ние приемаме юноши отъ гимназиитѣ които
вече, както виждате сж по на 18—20 годишна възраст.
Въ гимназиитѣ тѣ сж имали врѣме да образуватъ своята
воля, да усѣтятъ своята наклоностъ — своето призвание,
и подъ влиянието и обаянието на туй свое призвание
тѣ идатъ да постѣпватъ въ духовната семинария. И ние
нѣмаме до сега нито единъ примѣръ отъ разкаяние или
отъ умора въ ежедневнитѣ черковни правила и служби;
нѣмаме нито единъ примѣръ щото единъ свършивши
юноша духовната семинария, да не е станалъ свеще-
викъ или инокъ.⁴

И тия думи ми напомнихъ за писмото на единъ
свършивши семинаристъ, и незная, защо, намѣрихъ мнѣ-
нието на архимандрита за свършено правилни.

Църковното пѣние и титика сж застѣпени въ
семинарията тѣй добръ (прѣподаватъ се всѣки день по
едивъ часъ, щото ученицитѣ отлични пѣвци и знатоци
сж черковния редъ.

Пѣнието е сръбско а не гръцко; хорътъ, който
пѣе всѣка недѣля, е отличенъ нѣ въ ежедневнитѣ пра-
вила черковни (утреня и вечерня и на „сонъ грядущи“) ⁴
ученицитѣ пѣятъ единично, а другитѣ само пригласяватъ.

Посѣщавание църквата и църковната служба
е вмѣнено въ първитѣ и г верални длѣжности на семи-
нариститѣ.

Черковнитѣ правила и Св. Служба въ семинарията
се извършватъ въ семинарския параклисъ. Тия черковни
правила се слѣдватъ строго и точно по типика. Всѣка
сутреаъ има утреня, а всѣка вечеръ — вечерня; освѣтъ
това, прѣдн да си лѣгнатъ се чете послѣдование „на
сонъ грядущихъ“. Въ сръда, недѣленъ день и други
празнични дни има св. литургия; това е общия редъ

прѣзъ годината. Тоя редъ се измѣнява прѣзъ Св. Чети
ридесетница, когато правилата сж по дълги, а Св. лужба
по-честа.

На всичкитѣ тия правила послѣдвания и Служби
всичкитѣ ученици сж най-строго задължени да присѣт-
ствуватъ и по редъ да зиматъ участие въ пѣснопѣнията.

Пишущия тия редове присѣтствува на вечерня;
редътъ е по типика — и може да се каже е манас-
тирски. На тоя редъ и на посѣщението се гледа съ
такава строгостъ, щото ученика при отличенъ успѣхъ
и при примѣрно поведение може да бѣде изключенъ
само по немарливо посѣщение черква. Това обаче не
се случвало никога, и книгата за тия наказания стой
праздна и съ бѣли листове.

Иначе и не може да бѣде, щомъ ученикъ е до-
пълзъ съ прѣданостъ и призвание да бѣде свещеникъ или
инокъ. Като присѣтствувахъ на вечерня, като гледахъ
строгия и точенъ редъ на правилото споредъ типика
менѣ ми дойдѣ не умъ неотдавна понизналата въ едно
наше духовно списание полемика съ ректората на наша-
та духовна семинария върху въпроса: „Колко стоятъ
семинариститѣ въ църквата“? Но за туй въ идущия брой.

Д. М.

Белетристика.

Клавдия Квинта.

Исторически разказъ отъ Е. Малсовъ.

Въ храма на богинята Веста, въ Римъ, царувала
дълбока тишина. Ехо отъ живота достигало тука само
деня, когато форумътъ кипялъ отъ народъ, когато гла-
сътъ на многохилядната разноплѣмена и разноезична
тъла, като се сливалъ, произвеждалъ тука въ свеще-
ннаата тишина и тайнствения полумракъ, впечатление
на отдалечено морско бучение. Нощта настѣпва, и
тишината обгърнала огромната площадъ.

На позлатено кресло стояла полудрѣмяща на скъ-
пи сирийски постилки младата весталка *Клавдия*
Квинта, длѣжността на която била да поддържа све-
щения огънь. Бѣла дрѣха покривала нейната висока
стройна снага, челото ѝ се украсявало отъ широката
златна връзка на весталкитѣ. Въ обширния кръгълъ
храмъ било почти тъмно; слабо се прозиралъ само бѣ-
лия мраморъ на стълбовитѣ, които поддържали позла-
тения сводъ; въ сръдата на камения олтаръ пламталъ
съ ярка свѣтлина свещения огънь.

Било около полунощъ. Тежката завѣса, която по-
кривала една отъ вратитѣ на храма, се раздвижила, и
въ храма влѣзълъ човѣкъ въ блѣскавото въоръжение на
императорската гвардия отъ преториянцитѣ. Това било
чудовищна смѣлостъ. Римскиятъ законъ наказалъ смър-
тно она човѣкъ, който е дързвалъ да прѣстѣпи въ но-
щно врѣме прага на светилището. Звънътъ отъ него-
вото златно въоръжение извадилъ весталката отъ дрѣ-
мотата; тя скочила и приковала нѣ непознатия своитѣ
широко открити улашени очи, като че той билъ при-
шлецъ отъ другъ свѣтъ, а не човѣкъ отъ плътъ и
кръв. Най сетѣ тя проговорила съ трѣперящъ гласъ:

— Кой си ти, дързкий? Нима ти не знаешъ, че

смъртъ заплашва тогава, който влѣзва въ това светилице ноца? Каква работа имашъ тукъ, въ храма на чистата богиня?

— Клавдио, казалъ преториянецътъ, — азъ те видѣхъ неотдавна въ врѣме на игритѣ отъ ложата на брата си. Никога до сега азъ не бѣхъ виждалъ по-прѣкрасна и по благородна жена. Азъ дойдохъ да ти кажа това

Сега тя го узнала.

Той билъ брата на императора—Деция, началника на римската гвардия, — момъкъ рано разваленъ отъ всичкитѣ пороци на міровия градъ Клавдия го срѣщнала прѣди нѣколко дена, когато вървела на чело на своитѣ другарки за въ цирка, да гледа на игритѣ отъ назначената за весталкитѣ почетна ложа. Той почтително ѝ сторилъ пжтъ, съгласно обичая, но тръгналъ подиръ нея и, въ врѣме на игритѣ — както ѝ казали нейнитѣ другарки — вниманнето на императоровия братъ било устрѣмено повече къмъ нея, отколкото къмъ зрелището. Тя не обърнала на него внимание.

— Слушай Клавдио! отново почналъ той. — Азъ те любя! Ти трѣбва да бждешъ моя. Ела съ мене. Не сега, но когато ти назначишъ. Защо да си губишъ младостта и красотата въ уединението на храма, да служишъ на богинята?

Весталката стояла при самия олтаръ, дѣто горѣлъ свешенния огънь.

Тя си издигнала ржката и му посочила вратата.

* * *

Не единъ пжтъ се опитвалъ братътъ на императора, началникътъ на преториянцитѣ, да побѣди упорството на Клавдия, но весталката умѣяла да се бори съ неговата всемогщна власть. Обаче за него било много лесно да подкупи лжливи свидѣтели, и не се минало много недѣли отъ неговото ноцно посѣщение на храма, когато противъ Клавдия, било възбудено обвинение, че тя осквернила светилицето на Веста, — вина, която се наказвала съ публично бичуване и заравяние весталката жива въ земята.

На гледъ, тя била изгубена.

Да се води борба съ брата на императора, е било невъзможно, даже за знатнитѣ роднини на Клавдия. Но въ послѣдната минута тя сполучила да побѣгне. Какъ? — Това си останало тайна, за която тя никога не е говорила.

Била мрачна дъжделива ноцъ, когато Клавдия избѣгала изъ тъмницата. Но кждѣ да отиде, при кого, гдѣ да се скрие? — Тя незнаяла Защото да бѣга, ако до разсъмване тя не успѣе да намѣри мѣсто, кждѣто да се скрие отъ прѣслѣждане. Тя сполучила да вземе съ себе си ножъ и твърдо рѣшила да не се дава жива въ ржцѣтъ на враговетѣ си.

Часоветѣ вървѣли единъ слѣдъ други.

Най-сетне на присѣмване тя паднала отъ изнеможение на пѣтя който водѣлъ за Капуа. Тя гледала да се скрие между налгробнитѣ паметници, които се простирали на нѣколко километри по двѣтъ страни на пѣтя.

Тука тя намѣрила единъ търговецъ християнинъ отъ Неаполъ, който се върщалъ отъ Римъ за дома си.

Той я взелъ съ себе си и дълго врѣме я крилъ въ ежщата си.

Тамъ Клавдия привикнала на новия животъ и го обикнала. Тя рѣшила да стане християнка и да посвѣти живота си въ помагание на ближнитѣ. Нейниятъ благодѣтель се погрижилъ за безопасното ѝ отиване въ Африка. Тамъ послѣ кратко приготвление, тя приела отъ стария картагенски епископъ светого крщение и подъ името Перпетуа, постъпила въ качеството си дияконеса на служба при християнската община въ Картагенъ.

Дияконситѣ въ древната християнска църква съставлявали особенъ родъ духовно съсловие. Тѣхната обязаность била да се грижатъ за бѣднитѣ и болнитѣ, да приготвяватъ новообърналитѣ се жени за крщение (кръщаванието на дѣцата било въведено едвамъ около IV вѣкъ), да ги събличатъ и обличатъ за извършванието на това тайнство и, най-сетнѣ да наглеждатъ женската половина на общината въ врѣме на богослуженията.

Сестрата Перпетуа скоро спечелила любовта на малката християнска община, на която тя се посвѣтила. Нейната кротость и доброта спечелили сърдцата, на мъжетѣ и женитѣ. Прѣдполагали по нейната външность, че тя трѣбвало да бжде ото некой знатенъ родъ, но никой не се рѣшавалъ да я попита и изучи нейното произхождение.

* * *

Всички трѣбвало да бѣгатъ: мъже и жени, и дѣца, — всички, които изповѣдвали религията на Христа, въ малкото риболовско село, разположено на морския брѣгъ, на нѣколко часа расстояние отъ Картагенъ. Мирниятъ животъ на рибаритѣ билъ нарушенъ отъ новия декретъ на императора Деция, който прѣдписалъ възобновление на дрѣвнитѣ обряди въ всичката имъ първоначална строгость, а новитѣ християни обявилъ за врагове на господарството, и бунтовницитѣ обричалъ, въ случай на непокорство на императорската власть, на позорна смъртъ. Билъ опрѣдѣленъ срокъ, въ който всичкитѣ християни, които фигурирали въ списъцитѣ, дължни били да се яватъ прѣдъ магистратитѣ и да се откажатъ отъ своята вѣра. Християнитѣ не само че не се уплашили отъ декрета, но отначало даже и не мислѣли за бѣгство, като се радвали отъ прѣдстоящото страдание за Христа. Въ това врѣме тѣ получили послание отъ картегеския епископъ, който, прѣдъ видъ своята кръста смъртъ, прѣдумвалъ паството си да се отклони отъ прѣслѣжданието и да бѣга, тѣй като часътъ на волята божия за тѣхъ още не е изгубенъ. Тѣ се покорили. Когато за тѣхъ дошли воинцитѣ отъ Римския гарнизонъ съ намѣстника, селото било пусто, като че всичко е мъртво . . .

— Кждѣ сж се крили жителитѣ?

Далечъ отъ брѣга, въ откритото море, се издигалъ изъ вълнитѣ усамотенъ, скалистъ островъ, — или по вѣрно, огромна камена скала. Съ лодка можала да се обиколи за единъ часъ. Отвѣстни се спускали въ морето голи скали; въ врѣме на буря въ тѣхъ се блъскали морскитѣ вълни, а тихо врѣме приливътъ ги обливалъ съ своята бѣла пѣня, и никога човѣшки кракъ не е

стѣпилъ на пустия островъ, само бѣлоглавитѣ орли вили гнѣздата си на неговитѣ висоти.

Единъ младъ рибаръ отъ християнската община билъ достигнатъ въ врѣме на ловидба отъ буря, която отнесла неговата лодка въ откритото море. Той щастливо се избавилъ отъ бурята, но кагато тя угихнала, той не знаелъ на кждѣ да плува. Небето отъ всждѣ било обгърнато съ черни облаци; безъ това, той, по слънцето би палучилъ къмъ коя страна е брѣга. Вѣтърътъ блъскалъ лодката му къмъ усамотениятъ островъ. Тукъ рибарътъ забѣлѣжилъ, че едната страна на скалата малко се вдава навѣтрѣ и образува малко пристанище. Морето било тихо; той доплувалъ до тука и щѣлъ да хвърли котва, когато изведнажъ забѣлѣжилъ въ отвѣднатата скала тѣсна полукръгла дупка, въ която се откривалъ тъменъ проходъ. Той смѣло упѣтилъ лодката си тука. За малко врѣме тѣсната пещеря била прѣмината, и младиятъ рибаръ се намѣрилъ подъ открито небе, вѣтрѣ въ скалистия островъ. Тука скалитѣ се спускали къмъ вѣтрѣшното езерце съ удобни склонове, на които се подслонявали дървета и храсталаци, израстнали отъ донесенитѣ съ вѣтроветѣ сѣмена. Тънка струя отъ чиста като кристалъ вода съ журчение се спущала змиеобразно изъ трѣвата и пѣливо падала въ езерото. Ни единъ звукъ не нарушавалъ мъртвата тишина на това мѣсто.

Младиятъ рибаръ, като отдѣхналъ, благополучно достигналъ до брѣга и разказалъ на общината за своето удивително откритие; но тѣ, или не го повѣрвали, или не дали голѣмо значение на неговия разказъ, а само изслушали и забравили.

Тука сега се скрила малката християнска община, като слѣдвала по указанието на рибаря. Двадесетъ мъже деветнадесетъ жени и четирнадесетъ дѣца, — всичко петдесетъ и три души — се повѣрили на морето, което, като на милосърдни хора, трѣбвало да даде убѣжище. Бѣженцитѣ взели съ себе си мрѣжи, които имъ били домашни потрѣби, и не голѣмъ запасъ отъ брашно, вино и плодове. На най-голѣмата лодка стѣрчалъ голѣмъ дървенъ кръсть, около който тѣ обикновено се събирали на молба.

Било прѣзъ мѣсець Май; тѣ не се страхували отъ буря. Благодарение на удобния вѣтъръ, тѣ още вечерта видѣли прѣдъ себе си скалата, но не се рѣшили да се приближатъ до нея, тѣй като морето било неспокойно. Цѣлата нощъ тѣ обикаляли около островътъ и само на разсъмване, като се убѣдили прѣдварително, че слѣдъ тѣхъ нѣма прѣслѣдвачи, се рѣшили да се упѣтятъ къмъ входа на пещерята. Една слѣдъ друга, всичитѣ лодки, безъ затруднение прѣминали тъмния каналъ. Като излѣзли на брѣга, малката община обградила своя настоятелъ, и въздухътъ се огласилъ отъ благодарствения химнъ къмъ създателя. Послѣ това, билъ забитъ въ земята кръстътъ. Мъжетѣ отсѣкли нѣ колко дървета, направили си подсланъ и, съ настѣпването на вечерта, всички легнали да спятъ съ съзнанието, че тукъ имъ е по безопасно отколкото другагдѣ на земята. За нужда никой и не мислѣлъ. Тѣй като водата била пълна съ риба, раци и омари, а донесенитѣ провизии, при разчетливо употрѣбление, били достаточни за много недѣли.

(Слѣдва).

Едно законно искание.

На първата страница на „в. Родолубецъ“, бр. 7 п. г., стои напечатано слѣдующето обявление: „Гърсимъ семенаристъ за учителъ, с. Кюсе-Муратово, 1 1/2 часа далечъ отъ гр. Т.-Пазарджикъ. Отъ Учил. Настоятелство. Като чете человекъ това обявление, неволно се натѣква на слѣдующия въпросъ: кое е заставило казаното училищно настоятелство, да търси не-премѣно семенаристъ учителъ? Тука изпѣкватъ двѣ прѣдположения: Или че това село до сега е имало учителъ не семенаристъ, отъ дѣятелността на когото селото въ лицето на учил. настоятелство е било не доволно, или имали сж семенаристъ, отъ когото сж били крайно задоволени и, когото послѣдния е напусналъ занимаемата длѣжностъ, настоятелството търси лице съ семенариско образуване.

Едното и другото прѣдложение, говорятъ въ полза на семенариститѣ учители, защото друго яче не можемъ си обясни, защо казаното училищно настоятелство, чрѣзъ печата търси такъвъ кандидатъ. Горното рѣшение на едно учил. настоятелство още повече говори за нуждата отъ учители семенаристи, защото то търси такива, на които вече Министерството на Народното Просвѣщение суспендира имеюцитѣ до сега права или, ако не съвсѣмъ суспендирани, оставени на благоволение! Това обявление е формално заявление къмъ Министерството, съ което се казва: Тѣй като ние отъ опитъ знаемъ, че семенариститѣ съ достоинство сж носили плуга въ полѣто на народното просвѣтяване, ние искаме тагѣвъ за учителъ въ нашето село, защото въ него имаме пълното довѣрие, че той ще ръководи възпитанието и образованието на нашитѣ дѣца въ духа какго на новѣшитѣ педагогически принципи и приеми, а тѣй сжщо, въ духа на нашата праотеческа вѣра. Ние не искаме учителъ който възпитава дѣцата ни въ духа на развала. Ние искаме лице, което, както въ училището, обществото и църквата да работи въ пълна хармония и единство, а не лице което разгроява.

При сега съществуящитѣ правилници и закони, училищнитѣ настоятелства сж свободни при избора за кандидати за учители. На това законно осневание рѣшението на горното настоятелство е справедливо и министерството трѣбва да утвърди постановлението му, ако то си намѣри подобно лице, съ изискуемитѣ качества. Иначе, трѣбва да прѣдполагаме конфликти и несъгласие между настоятелства и Министерство, което не говори за успѣхъ въ учебното дѣло.

Свещ. П. Папукчиевъ.

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛѢТОПИСЪ

Вѣтрѣшнъ отдѣлъ.

Негово Високопрѣосвещенство Прѣдседателствующиятъ на Св. Синодъ св. Врачанский митрополитъ господинъ г-нъ Константинъ, идящъ отъ Виши (Франция), е пристигналъ тукъ, въ София, на 24 августъ т. г. и се е остановилъ въ синодалната палата.

На 28 сжция мѣсець Високопрѣосвещениятъ е отпѣтувалъ за епархиалния си градъ Враца.

Приеманията въ църковно-пѣвческото училище. Новата учебна година въ църковно-пѣвческото училище при Бачковскага св. Обатель, както е опрѣдѣлил св. Синодъ, ще се започне отъ 1 септемврий. Записванията, по опрѣдѣления редъ, ще траятъ отъ 1 до 10 септемврий. А редовнитъ запятая започвагъ отъ 10 число на сжщия мѣсець.

Както се научаваме, св. Синодъ е взелъ всички мѣрки за подобриенето, както на вървежа на учебното дѣло, тъй и на доброто и спокойно живѣние на ученицитъ.

Изъ Софийската Духовна Семинария. Конкурснитъ изпити за приемане и получаване стипендии въ Духовната Семинария сж се започнали на 25 августъ и завършили на 29 сжщия мѣсець. На конкурснитъ изпити сж се явили 56 души. Прѣдполага се, занятията да се започнатъ отъ 1 септември.

Едно грозно светотатство. Въ Чирпанскиягъ вѣстникъ „Нова Дума“ се съобщава отъ единъ свещеникъ слѣдната про-сто за невѣрване светотатствена случка. На 20 августъ т. г. в. с. Чифликъ-Махле (Чирпанска околия) ставали избори за селско-общински съвѣтници.

Изборътъ ставалъ въ училищното помѣщение, което се намирало подъ единъ покривъ съ църквата. Кога урната била нападната отъ люде необуздани, двама отъ членовегъ на изборното бюро сполучили да влѣзатъ въ църквата и, за да се опазятъ отъ възможни неистовства, заключили се отвътре — развайки се, че сж вече далечъ отъ всѣка опасностъ, че се намиратъ въ Божия домъ, подъ покровителството на самаго Бога.

Необузданитъ люде, обаче, не се спрѣли прѣдъ двиритъ църковни. Тѣ започнали съ бравда да сѣчатъ църковнитъ врати. Заключилитъ се, като видѣли явната опасностъ, започнали да викатъ съ отчаянъ гласъ за помощъ, като съ гърбоветегъ си подпирали вратата. Ала щомъ зябѣлѣжили, острието на бравдата захванала да допира до самитъ имъ гърбове и вратата да се разгварятъ, единиягъ останалъ като мъртавъ задъ вратата, а другиягъ избѣгалъ да се скрие въ св. олтарь, като въ такъвъ критически за живота му моментъ несмѣилъ да мине прѣзъ царскитъ врати, а прѣзъ севѣрнитъ и се скрилъ между св. прѣстольтъ и царскитъ двери. Оокаянитъ обаче безбожни прѣследвачи се впуснали да гонятъ жертвата си и въ олтаря. Тѣ ударили три четири пжти на царскитъ двѣри и ги изкъртили. Тѣ като прѣслѣдванитъ послѣ това се скрилъ подъ св. прѣстольтъ, тѣ навлѣзли въ св. олтарь, разхвърлили поставенитъ на прѣстола св. Евангелие, честния кръстъ, св. Антиминсъ и даже захвърлили — св. Причастие.

Жертвата имъ излѣзла изъ подъ св. Прѣстольтъ и почнала да бѣга; но прѣслѣдвачътъ замахналъ съ бравдата, за да я посѣче. И благодарение на навлѣзлия народъ, намѣрилъ се единъ, що хваналъ ржката му и бравдата се обърнала отъ тжпата страна, та одарила нещастника по врата. Започнало се боричкане. Прѣзъ това врѣме гонениятъ сполучилъ съ бѣгъ да се избави отъ по-нататъшни опасности.

Както съобщава речениягъ вѣстникъ, енорийскиягъ свещеникъ въ с. Чифликъ-махле, както и Чирпанскиягъ архиерейски намѣстникъ съставили надлѣжация актъ. Отъ друга страна и административнитъ власти снели отъ своя страна друго дознание.

Ние се въздържаеме за сега да кажемъ нѣщо по горѣприведената случка. Тя, ако е вѣрна, е тѣй потресающа, тѣй грозна и печална.

Надѣваме се, че надлежачитъ духовни и граждански власти ще направятъ всичко отъ своя страна, както за точното изсѣждане на пролашествоието, тѣй и за наказанието на ония, които, наистина, сж показали тѣй скръбно и безбожно светотатство съ Божия храмъ и свещенитъ прѣдмета.

Какви сж испанията на народа ни отъ нашитъ народни учители. Излизаниягъ въ Силистра вѣстникъ „Справедливостъ“, въ който често се помѣщаватъ статии отъ доста трѣзвъ характеръ, като говори за правата на народнитъ учители (изложени въ резолюцията на тазгодишния тѣхенъ съборъ), но не забравя да имъ напомни забравенитъ отъ тѣхъ задѣлжения, обръща вниманаето на учителитъ, между другото и на слѣдното тѣхно задѣлжение:

„Българскиятъ народъ съставя една държава, която се управлява по единъ основенъ законъ, нареченъ *конституция*. Българскитъ народни учители, като членове на тази държава и, върху това отгорѣ, още като народни учители, трѣбва да се джизатъ въ кръга на този основенъ законъ, а щомъ минатъ

неговитъ граници, тѣ вече ставатъ прѣстжпници и като такива мѣстото имъ не е между народа, а най-малко въ народното училище. Слѣдователно българскиятъ народъ иска, щото *народнитъ учители да зачитатъ законитъ на страната*.

Въ чл. 37 на българската конституция се говори: господ-ствующата въ българското княжество вѣра е православна — християнска отъ источно изповѣдание“. Като е така, дѣцата на българския народъ трѣбва да се възпитаватъ въ тази вѣра, завѣщана отъ праѣдитъ имъ; слѣдователно *учителитъ сж длѣжни да възпитаватъ дѣцата въ сжщата вѣра и най-малкото отклонение отъ това възпитание съставлява прѣстжпление противъ основния законъ*. Когаго народа или държавата харчи за училища и учители, тѣ трѣбва да да знаятъ какво се върши и говори въ тѣзи училища. Когаго условите работникъ, той трѣбва работи по исканието и указанието ви, а не по волята си. Ако пратите нѣкого да ви порѣжи лозето, той трѣбва да му изрѣжи само прѣчкитъ, а не да му изкорени и чуканитъ, Веднѣжъ учителитъ получаватъ заплата да изпълняватъ учителска длѣжностъ, трѣбва да я изпълняватъ споредъ задѣлжението си; инакъ извършватъ прѣсжпление на основния законъ и се противопоставятъ на народната воля.

Ако нѣкои учители мислятъ, че тѣ сж свободни въ своитъ понятия за Бога и вѣрата, не значи, че трѣбва да прѣподаватъ сжщитъ понятия и на ученицитъ, инакъ-нека напуснатъ училището и хванатъ оралото и мотиката. Който учителъ не учи дѣцата на българския народъ по православната вѣра, а по нѣкакво социалистическо учение, проповѣдано отъ еврейтъ Карла Маркса, Максъ — Нордау и Ернестъ Ренана, той е крадецъ на народната пара, защото не изпълнява задѣлженията си и назначението си. И така, исканието на българския народъ отъ народнитъ учители е, че тѣ трѣбва да възпитаватъ дѣцата имъ въ духътъ на источно-Православна Христова вѣра, а споредъ това; и всѣкой учителъ трѣбва да бжде *истински християнинъ*, а не *безбожникъ*“

Намъ е приятно, че тие отдавна писани и разяснявани въ вѣстника ни истини захващатъ се по-вече и по-често да се приповтарятъ и проповѣдватъ въ нашата преса и книжнина и отъ наши видни обществени дѣйци. Кога само туй *дѣлно* ще се разбере и отъ надлежнитъ власти и лица? . . .

Външенъ отдѣлъ.

Подиръ събора на французкитъ епископи.

На 3-й септемврий (н. с.) въ Парижъ се откри събора на французкитъ епископи. Цѣльта на тоя съборъ е вече позната: той трѣбваше, подиръ енцикликата на Пий X за раздѣлата на църквата отъ държавата, да опрѣдѣли пжтя за организирането, при новосъздаденитъ условия, на религиозния и църковенъ животъ въ Франция. На 7-ий сжщия мѣсець събора се закри — безъ, обаче, да опрѣдѣли тоя пжтъ. Наистина, че рѣшенията на събора се държатъ въ строга тайна, и че тайната на съборнитъ рѣшения е била вмѣнена на епископитъ отъ страна на парижкия архиепископъ въ особена обязаностъ, ала при все туй, съборътъ не бѣ въ състояние да скрие най-важното: че не е дошелъ до никакъвъ явенъ, позитивенъ резултатъ.

Тѣй като законътъ за раздѣлата съвсѣмъ не докосва, а значи, и не ограничава тѣй нареченитъ спиритуалии (църковни вещи и функции отъ чисто духовенъ характеръ), а най-вече задѣва католическата църква отъ къмъ материална страна, то и съборътъ трѣбваше да се занимае прѣдимно съ материялното и финансово положение на църквата и клира французки. Законътъ казва, че който не му се подчини, изгубва заплата или пенсията си, а общината, въ която не е образувано богослужебно сдружение, губи църквата, енорийския домъ и останалото църковно имущество. А това, на простъ езикъ казано, значи, че който отъ клира слуша папата, изгубва и домъ, и пари и даже — църква. Като се вземе къмъ туй прѣдъ очи и обстоятелството, че за издържанието на французкия клиръ и за обикновени богослужебни цѣли Франция въ своя бюджетъ ежегодно харчи по 60 милиона франка, ще се разбере въ какво трудно положение се поставѣше французкото епископство, когаго отъ него се изискваше при такъвъ единъ законъ, хемъ нѣкакъ да уреди

(т. е.—усигори) църковния животъ отъ къмъ материална страна, хемъ да се придържа по въпроса о „свѣтлата директива“ на Пия X. Въпросътъ съвсѣмъ не би се разрѣшилъ, ако съборътъ бѣ усвоилъ прѣдложението на епископитѣ отъ ла-Рошеръ и Бове щото църквата съвсѣмъ да не разчита на сегашнитѣ църковни имущества и държавна поддръжка, а просто да задължи всѣка църковна община да плаща остановена такса, или инакъ—да не ѝ се извършватъ никакви църковни треби. Такова рѣшение на събора би било не само нехристианско, но и непрактично. То щѣше само да хрѣрли французкитѣ прѣдставители на католицизма въ едно крайно нехристианско чувство и въ една неиздържима мизерия и унижение. А извѣстно е какъ силно католицизма владѣе чадата си съ вѣншия блѣсъкъ, поддръжанъ при готови и добри богатства. Да се обяви *активно* пѣкъ противъ всѣкакви богослужебни сдружения, французското епископство не можеше, защото щѣше да попадне въ една крайностъ, лошитѣ сѣтнини на която щѣше да изпита прѣди всичко само то, и защото знаеше, че по-голѣмата частъ отъ долното духовенство и народа съвсѣмъ не ще се съгласятъ да водятъ активна борба. Па най-послѣ отъ вѣкове характеристичната папска тактика не допущаше това. Ватиканътъ (или послушницитѣ му), се противятъ обикновено всѣкога до край; но като прѣдвиджатъ явното свое въ края на краищата падане — оставятъ си една вратичка за компромисъ или за помирение съ новия редъ.

Ето защо, „вѣрнитѣ и благодарни“ чада на папата които при отварянието на събора съ поздравителна до непогрѣшимия си отецъ телеграма поднесоха прѣдъ неговитѣ стѣпи своята синовна покорностъ, и тѣ, казвамъ, избраха единъ срѣденъ, неопрѣдѣленъ пѣтъ: пѣтътъ на отворенитѣ вратца, на надѣята на бждещи възможности и комбинации. Тѣ, подъ срѣдното рѣководство на кардинала Ришара, най-яркия противникъ на закона за раздѣлата, рѣшиха просто *да игнориратъ* „потисническия“ законъ. На пръвъ погледъ изглежда, че рѣшението е твърдѣ радикално: французкитѣ духовници ще извършватъ богослужението си и ще стоятъ въ енорийскитѣ си домове до като дойде 12 септември, за да бждатъ подиръ тая дата изгонени изъ тѣхъ отъ французкото правителство. Т. е., сега като че се обявя една пасивна борба, която подиръ 12 септември ще се прѣобърне въ активна. Това тѣй. Но тукъ не трѣбва да се изпуска изъ прѣдъ видъ слѣдното обстоятелство. Борбата собствено между Ватикана и французкото правителство днесъ се свежда въ слѣдното: законътъ изисква огромнитѣ църковни имущества да влѣзатъ въ управнитѣ рѣцѣ на *мирянитѣ* (на сдруженията богослужебни). Той не отнема тия имущества, не отказва даже и държавната 60 милионна поддръжка. Той само иска тежестта въ управата на имуществената страна на църквата да мине въ мирски рѣцѣ, и по такъвъ начинъ тия имущества да бждатъ и подъ държавенъ контролъ. Папата, напротивъ, за когото парата е всемирна и съ нея си служи на всѣкъдѣ и въ всичко, иска, щото авторитетътъ неговъ или на замѣстницитѣ му, да се простира и върху църковнитѣ имущества. Тукъ, значи, по срѣдата изпѣкватъ *мирянитѣ*. Правителството употребя всички срѣдства да убѣди гражданитѣ—католици, че то не е противъ религията изобщо, че то нѣма за цѣль да гони, да „потиска“ църквата. Даже министрътъ на вжтрѣшнитѣ работи Клемансо, който прѣди да стане министръ, като редакторъ на в. „Ангоге“, е гледалъ колкото се може по-вече да изостря конфликта, и тоя Клемансо е заявилъ, че докато той е министръ „нѣма да позволи затварянието на църквитѣ“. И Брианъ, министрътъ на изповѣданията, е заявилъ, че едно изравнение на въпроса е възможно, т. е., че правителството не е спроти църквата неприятелски настроено. Туй сж, разбира се, маниери за собствено омивание и закрѣпване. Но все пакъ тѣ говорятъ, че правителството се старае да има здраво мирянитѣ на страната си. Правителството печели мирянитѣ още и съ съблазнителната мисль, че и тѣмъ, споредъ новия законъ, се даватъ права въ управата на църквата.

Като се излѣзе сега отъ това гледище, ще се разбере, защо игнорирането на закона отъ французкото духовенство не съдържа нищо експлозивно, а означава само печеляние на врѣме, за да се налучка пѣтътъ на мира.

Франц. Министрътъ на изповѣданията Брианъ, напоследне е указалъ на тоя пѣтъ. „Никой законъ“, казалъ той на еднаго отъ редакторитѣ на „Temps“, „не задължава свещеницитѣ да принадлежатъ на богослужебнитѣ сдружения. Ако епископитѣ и свещеницитѣ търсятъ срѣдства, за да се примирятъ съ закона безъ

да попаднатъ лично или направо въ противорѣчие съ папскитѣ наставления, то тѣ могатъ да намѣрятъ за това въ слѣдното срѣдство *изходъ*: Членовеѣ на една духовна община ще образуватъ — *безъ свещеника* — по между себе едно сдружение съ цѣль да се упражнява римо-католическото богослужение. Такова едно здружаване би било законно; то ще се обрне къмъ единъ свещеникъ съ прѣдложението, че за да имъ извършва богослужението, той ще получава отъ тѣхъ всичкитѣ потрѣбни нему материални срѣдства“. Съ това важно изявление Брианъ, като оставя материалната страна на въпроса въ рѣцѣтъ на мирянитѣ, прѣдлага на републиканското духовенство и народъ единъ възможенъ отъ църковно гледище изходъ, при който отново печели не папата, а правителството и мирскиятъ елементъ между католицѣтъ въ Франция. Папството, по такъвъ начинъ, въ единъ послѣденъ часъ ще има едно съблазнено съ нови права въ църквата мирско паство, на което не само не ще може да разчита въ нѣкаква активна борба, но и ще се бои да не би, подъ рѣководството на умѣрения и умеренъ Брианъ, народътъ и клирътъ въ Франция да турятъ елементарнитѣ основи на „галиканската схиама“.

Въ всѣки случай, туй пасивно и ожидающе положение, което зае на послѣдния си съборъ французкото епископство показва, че въ случая не се замисля война, а се играе старата папска политика: до послѣденъ моментъ да се използватъ всички възможности. Рѣшението при това, на събора да се изиратягъ до Бриана трима отъ най-влиятелнитѣ владци за издѣйствуване на най-необходнитѣ папски условия при приеманието на закона за раздѣлата и отъ страна на църквата; изказванието на надѣята, че при рѣшаванието на спорове между различни богослужебни сдружавания послѣдне рѣшене ще произнася не държавниятъ свѣтъ, а надлежната висша църковна власть; -- всичкото тсва показва, че папството вижда неименуемото си падане въ борбата съ Французкото правителство, и гледа поне да не бива принудвано до загуби, които биха били съблазнителни и за другитѣ католишки страни.

А такава една нова кардинална загуба, отново подиръ събора на епископитѣ застрашаваща папството, е: възможността за прѣминаванието на управата на църковнитѣ имущества прѣдимно въ рѣцѣтъ на мирянитѣ.

Д-ръ Ст. Цанковъ.

Нови разпорѣждания за извършване на брака въ Гърция. Както съобщаватъ отъ Атина, Атинскиятъ митрополитъ Теокулитъ издалъ ново разпореждане досѣжно извършванието на брака. Ние въ общи чѣрти привеждаме тия наредби, защото тѣ сж еднакво интересни и за насъ.

Прѣди свещеникътъ да извърши брака, длъженъ е тсвательно да изслѣдва, дали нѣма нѣкакви прѣпѣгствия за това и писмено да съобщи на митрополита за прѣдстоящия бракъ, за съгласието на родителитѣ и за нѣманието на прѣпѣгствия за склучванието на брака. Десетъ деня слѣдъ извършванието на тайнството, свещеникътъ е длъженъ да прѣдстави въ митрополията извѣстие за благословения вече бракъ. А ако по нѣкой причина разрѣшениятъ вече бракъ не е станалъ, то свещеникътъ съобщава на митрополита причинитѣ за това и въврѣща издаденото му за извършването на брака разрѣшение. Туй разрѣшение се издава най-малко 10 или 8 деня прѣди извършването на брака, но не въ навечерието или въ деня на вѣнчанието. Въ въпросното разрѣшение се указва кой изъ брачните страни встѣпва въ първи, втори или трети бракъ. Лице отъ чужда епархия е длъжно да прѣдстави при прѣшението си за разрѣшение на бракъ писмено удостовѣрение отъ епископа си или отъ мѣстната гражданска власть въ удостовѣрение на това, че има право да встѣпи въ бракъ. А допълнитъ въ Гърция отъ друга държава, е длъженъ да прѣдстави надлежно удостовѣрение отъ епископа или консулството си; къмъ туй длъженъ е да прѣдстави и два достовѣрни свидѣтели. Разведенитѣ сж длъжни да приложатъ къмъ прощението си и копие отъ отнасящитѣ се къмъ въпроса документи.

Енорийскитѣ свещеници сж длъжни да съобщаватъ на митрополита си всички случаи отъ незаконно съжителство. На непълнолѣтнитѣ се дава разрѣшение за бракъ съ писмен

ното съгласие на родителитѣ, или опекунитѣ и близкитѣ роднини.

Не се позволява бракъ, ако момакътъ не е навършилъ 18, а момата 14 години.

Забранява се извършването на тайнството бракъ въ мѣнастирь, вънъ отъ църква и въ чужда енорхия. Свещеницитѣ сж длъжни да положатъ всичкото си усърдие за извършването на брака съгласно църковния уставъ и сж длъжни да склоняватъ къмъ това индифернтнитѣ къмъ вѣрата хора.

На лица, които сж на военна служба, бракъ не се разрешава безъ прѣдварителното съгласие на надлежната военна властъ.

Бракъ съ инославни християни (католици и протестанти) се допуска само при това изключително условие, ако тайнството се извърши отъ православенъ свещеникъ и встъпващитѣ въ бракъ дадатъ писмено удостовѣрение, че дѣцата имъ ще бждатъ възпитани въ православната вѣра

Строго се запрѣщава бракъ между християни и евреи или езечници. Вѣнчанието на арменци, що приематъ источно-православното учение, се допуска само тогава, когато стане прѣдварително сношение между Цараградската православна и арменска патриархии за намѣрението на реченото лице да приеме православието, и послѣ изпитванието му отъ съответната църковна властъ. Не се разрешава бракъ на тия лица, които сж се развели само по граждански редъ; — отъ такива се изисква да иматъ и църковенъ разводъ.

На разведенитѣ се разрешава да встъпятъ въ новъ бракъ само послѣ три мѣсеци отъ развода.

Християнски археологически музей въ Атина. Министеръ на църковнитѣ дѣла и просвѣщението въ Гърция, г-нъ Стефанопулъ, напоследѣне е внесълъ въ парламента единъ законо-проектъ за учрѣдението въ Атина на християнски археологически музей, въ който да бждатъ помѣстени всички въ сегашне време разсѣяни древности, а сжщо и ония, които вече сж били събрани отъ християнското археологическо дружество. За управлението на музея щѣлъ да бжде назначенъ специалистъ по Християнската ариология, а уставътъ на музея щѣлъ да бжде утвърденъ отъ краля.

До колкото на редакцията ни е извѣстно, нѣщо подобно се проектирало и отъ нашия (български) министеръ на народното просвѣщение. Тоя последниятъ още миналата година е прѣдложилъ и помолилъ съгласието на нашия Св. Синодъ за обрѣщанието на тукашната старовременна църква „Св. София“ въ единъ християнски музей. Св. Синодъ далъ вече съгласието и благословието си. Ще трѣбвало първомъ да се ремонтира за речената цѣль „Св. София“. Дали отъ това ще излѣзе нѣщо добро и реално, или всичко ще си остане съ добри намѣрения — ще видимъ.

Новоизбранитѣ иезуитски генералъ. На 8-й септември (н. ст.) е билъ избранъ отъ 81 иезуити избиратели съ 42 гласа за генералъ на иезуититѣ патерътъ Францъ Ксаверъ Верницъ. Новоизбраниятъ генералъ по народностъ е нѣмецъ¹⁾. До сега той е билъ ректоръ на Григориянския университетъ въ Римъ. Подиръ избора, веднага една депутация е отишла да вземе папското потвърждение на новоизбрания.

Верницъ е роденъ въ Вюртембергъ, Германия. Сега е на 46 годишна възраст. Въ Римъ е по-вече отъ 30 години. Тѣй щото, макаръ и чужденецъ, италиянитѣ го считатъ вече за свой. Той е билъ избранъ като компромисъ — кандидатъ между привърженцитѣ на италиянеца Фредди и американеца Майеръ.

Посвещението на нѣмския старокатолически епископъ Деммель. На 26 юлий (н. ст.) въ старокатолическата църква въ Бонъ се е състояло тържественото посвещение на новоизбрания епископъна германскитѣ старокатолици — Иосифа Деммель.

Свещенодѣйствието е извършвалътъ утрехтския архиепископъ Гулъ въ съслужение съ: бернския епископъ Херцогъ и девентерския Спитъ. Въ отслужаването на тържествената ли-

тургия, по съобщението на „*Alt-katholisches Volksblatt*“, заедно съ старокатолическото духовенство е вземалъ участие и единъ английски свещеникъ изъ Аахенъ, който билъ въ църковното си одѣяние. Подиръ службата въ честь на дошлитѣ епископиржкоположителитѣ билъ устроенъ обѣдъ, въ врѣмето на който прѣдставителитѣ на холандската, швейцарската и германската старокатолически църкви сж използвали случая да засвидѣтелствуватъ единството на духа и любовта, които сжществуватъ между тѣзи църкви — сестри.

Папсвото въ Франция. На в. „*Matin*“ сж бцаватъ нѣкои интересни подробности цо духовния конгресъ въ Турне, който се е закрилъ прѣди нѣколко деня. Прѣзъ врѣме на конгреса градътъ е билъ украсенъ великолѣпно, което е напомняло срѣднитѣ вѣкове. Но най-голямъ интересъ е прѣдставлявала не толкова необикновената тържественостъ на религиознитѣ церемонии и безконечни процесии, колкото настроението на умоветѣ на онѣзи лица, които сж били събрани на конгреса. Около тридесетъ епископа и други духовни лица сж се събрали подъ прѣдседателството на кардинала Винчецо Ванутели, папски легатъ, едва успѣлъ да завърши трудоветѣ си цо участието си въ събралата се въ Римъ комисия по обсъждане религиозни въпроси въ Франция и подготовка на папската енциклика.

Въ числото на французкитѣ епископи сж присѣствували въ Турне: единъ отъ прижкитѣ епископи и аренския и муленския епископи. Много свещеници отъ севѣрнитѣ департаменти и отъ Паде-кале събрани въ Турне всички религиозни дружества на католическата младежъ, които сж носили трицветни или бѣли хоругви. Повечето кжщи сж били окичени съ знамена съ папски, белгийски, национални и французки цвѣтове. Малкия пограниченъ градецъ Турне, очевидно е билъ избранъ като мѣсто гдѣто да се изразятъ католическитѣ чувства на цѣла Белгия и нейното явно съчувствие на съврѣменното положение на духовенството въ Франция. Всичкитѣ прѣпирни въ конгреса сж носили отпечатъкъ на загриженостъ отъ положението на работитѣ въ Франция, което особено ярко се изразило прѣзъ деня на последното събрание на конгреса. Мехалскиятъ архиепископъ заявилъ на своитѣ събратя французи, че белгийското епископство се обявява солидарно съ французкото, симпатизира му въ прѣкарванитѣ изпитни и главно се счита за солидарно съ него въ послушността и прѣдаността на светия прѣстолъ.

Парижкитѣ епископъ Ементъ отговорилъ, че французкото духовенство е съсрѣдоточило единомудно своитѣ сили около папския прѣстолъ. Споредъ неговитѣ думи, французкото духовенство е готово по заповѣдта на светия прѣстолъ да трѣгне срѣщу опасноститѣ и мжжествено да понесе всѣкакви гонения. Тази рѣчь е произвела дълбоко и въодушевляюще впечатление на слушателитѣ. Очевидно, турненската манифестация се явява като изходна точка на енергичнитѣ духовни въздѣйствия, съгласно съ циркуляра на Папа Пий X.

Д-ръ Н. ВОЯДЖИЕВЪ

Хирургъ-зболѣваръ въ София.

Улица „Раковски“ № 119, срѣщу Военния Клубъ.

Пломбирание на разедени зжби и лѣкувание на болни вѣнци

Специална лаборатория за

ИСКУСТВЕНИ ЗЖБИ

по най-усвършенствована метода, които по нищо не се различаватъ отъ естественитѣ зжби. **ЦѢНИ УМѢРЕНИ.**

7—10

1) Въ миналия брой (въ външния отдѣлъ — по въпроса) бѣ по-грѣшка размѣнена думата „нѣмци“ съ французи. До сега не е билъ избранъ за генералъ на иезуититѣ иезуитинъ не отъ нѣмска, а отъ французка народностъ. Нѣмцитѣ сж били и двѣ ржги избирани за генерали. Тѣй щото, новоизбраниятъ Верницъ е трети иезуитски генералъ отъ нѣмска.